

'Help! Ik zoek een stuk!

Hans Brans

Voor vrijwel alle toneelverenigingen is het elk jaar opnieuw een groot probleem: wat spelen we volgend jaar? Meestal begint het zo tegen de zomer te kriebelen. Na de voorjaarsvoorstelling was het even uitblazen, maar straks in september, oktober moet er weer een nieuwe ploeg van start, met een nieuw stuk.

Hoe vind je dat stuk?

Hieronder volgen een aantal

TIPS

1. Werk vooruit!

Zoek eens een jaar eerder! Toneelstukken vinden, lezen en selecteren kost altijd veel tijd. Soms gaat het op het laatste moment mis, bijvoorbeeld omdat men de bezetting toch niet rond krijgt. Wie een paar titels achter de hand heeft, heeft meer gelegenheid om te zoeken naar een goede bezetting. Werk dus, net als professionele gezelschappen, een jaar vooruit.

2. Stel een 'protocol' op

Een mooie taak voor het bestuur of voor de leescommissie. In een 'protocol', of draaiboek, worden een aantal opeenvolgende stappen vastgelegd, waarin wordt beschreven wie wat wanneer doet. Zo'n procedure kan er als volgt uitzien:

- a. samenstellen van een leescommissie
- b. aanzoeken van een regisseur
- c. raadplegen van bronnen
- d. vaststellen van 'randvoorwaarden' (hoeveel mensen doen ermee, enz.)
- e. verdeling van te lezen stukken.
- f. maken van een eerste selectie
- g. maken van de definitieve keus.
- h. aanvragen van de rechten.
- i. bijhouden van een lijst met 'reserve stukken' voor de toekomst.

Elke taak dient gekoppeld te worden aan een datum of een periode. Ieder jaar moet worden bekeken wie waarvoor verantwoordelijk is, en wat de uiterste data zijn. Het bestuur moet één persoon aanstellen die dit proces bewaakt.

3. Geef de regisseur een zware stem!

Te vaak komt het voor dat de regisseur met een stuk wordt opgescheept dat hij (of zij) niet echt ziet zitten. Het is vanzelfsprekend van groot belang dat een regisseur een stuk doet waar hij echt achter staat: hij zal er zijn ziel en zaligheid in moeten leggen.

Bovendien is het zo dat de regisseur over het algemeen de meest deskundige is. Hij heeft meer ervaring in het lezen van stukken en kent vaak ook meer stukken. Natuurlijk behoudt het bestuur zich het recht voor om te beslissen.

Aangezien het vinden van een regisseur vaak nog lastiger is dan het vinden van een nieuw stuk is het zaak om de jacht op deze man of vrouw zo vroeg mogelijk te openen. Ook ervaren spelers zouden meer moeten worden ingeschakeld bij het vinden van geschikte toneelteksten. Zij weten immers uit ervaring welke teksten 'werken' en welke niet.

4. De bronnen

Waar vind je toneelteksten? Hieronder volgt een overzicht.

- a. Voor de meeste **Nederlandstalige toneelstukken** je terecht bij de bibliotheek van het **NVA**, de *Nederlandse Vereniging voor Amateurtoneel*. Je moet wel lid van het NVA zijn. De NVA heeft een speciale '*Repertoireadvieslijn*' (070-3603532) en brengt sinds kort ook een groot deel van zijn *catalogus* op *cd-rom* uit onder de naam *Elise*. Een deel van de toneelstukken die hierin vermeld staan zijn ook beschreven. In *De Theater NV* heeft dramaturge Sabine Oprins een vaste rubriek waarin nieuw repertoire besproken wordt.
- b. Voor een 'advies op maat' - dus de wat moeilijkere gevallen - kun je een **dramaturg** raadplegen. Naast de dramaturg van het NVA, beschikken sommige provinciale centra - waaronder Friesland, voor Friestalig toneel - over een eigen dramaturg die je om advies kunt vragen.
- c. Zoek je nieuwe stukken, heet van de naald? Vraag dan bij de verschillende **uitgevers van toneelboekjes** hun jaarlijkse *catalogus* aan. De adressen vindt je op internet bij www.amateurtheater.nl/amuitgeverijen.html.
- d. Het '*International Theater & Film Books*' in Amsterdam - in de wandeling De Theater Bookshop geheten, is niet alleen een uitgeverij, maar ook de **toneelboekhandel** van Nederland. Kom je in Amsterdam, ga dan eens langs: ze zitten in een hoekje van de Stadschouwburg aan het Leidseplein. Naast tekstboekjes van de professionele gezelschappen vind je hier zowat alles wat door uitgevers op het gebied van theater wordt aangeboden.
- e. Een uitgebreide on-line toneelboekhandel vindt je op www.theaterboekwinkel.nl. Ze hebben veel boeken óver toneel, maar ook veel toneelteksten.
- f. De **grootste bibliotheek** op het gebied van theater en toneel in Nederland is die van het *Theater Instituut Nederland*, aan de Keizersgracht in Amsterdam. Zij hebben niet alleen veel toneelteksten, maar ook video's, knipsels en ander materiaal. Verder is er een theatermuseum. Van het Instituut moet je wel lid zijn.
- g. De **Openbare Bibliotheek** kun je altijd raadplegen, maar helaas hebben die niet zo veel toneelteksten. Wat je er wel kunt vinden: recente uitgaven van klassiek toneel, de 'moderne klassieker' zoals die bv zijn uitgegeven door De Bezige Bij en Nederlandstalig toneel dat door grote uitgeverijen is uitgegeven (Heijermans, Claus, Herzberg). Eerst bellen is vaak het handigst.
- h. **Internet** is ook voor het toneel een rijke bron van informatie. Complete toneelteksten zal je er niet veel vinden, maar wel veel informatie over toneel, over schrijvers, uitgeverijen, enzovoort.

Kaders:

[kader 1]

www.amateurtheater.nl

Dit is niet de website van het NVA (zie onder), maar het lijkt er wel een beetje op. Ze omschrijven zichzelf als: *“Dé nationale amateurtheatersite voor Nederland met vrijwel alle gezelschappen, overkoepelende organisaties, mogelijke speelplekken, nieuwtjes, komende voorstellingen, toneelcursussen, stukkeuze-advies, theateropleidingen, een databank voor decors, rekwisieten, spelers en regisseurs, theateradressen, casting-inschrijving, en nog véél... véél meer.....!!”* Een tikkeltje overdreven is dat wel, maar je kunt er wel veel vinden. Beheerder is het Kollektief Rotterdam. Je kunt ook een repertoireadvies aanvragen, maar dat is niet goedkoop (_ 14,-).

www.xs4all.nl/~remijn/

Website van de Nederlandse Vereniging voor het Amateurtheater. De website is nog niet erg uitgebreid en ook nog niet erg erg actueel. De vrijwilligers van het NVA werken er hard aan om dat binnenkort wel voor elkaar te krijgen.

www.theaterboekwinkel.nl

Theaterboekwinkel 'De Muze en het Podium', in Amersfoort. Goed gesorteerde theaterboekwinkel, met veel toneelteksten en boeken over theater. Boeken kunnen per post worden toegezonden. Bestellen kan telefonisch of via internet.

www.amateurtheater.pagina.nl en

www.theater.pagina.nl

Deze twee sites zijn 'dochters' van het bekende Startpagina.nl. Je vindt er geen inhoudelijke verwijzingen, maar wel zeer veel verwijzingen naar andere sites op het gebied van theater, respectievelijk het amateurtoneel. Vooral de laatste pagina is natuurlijk interessant.

www.antiqbook.nl

Zoek-website waar honderden antiquariaten in binnen- en buitenland mee verbonden zijn. Weet je dat een toneeltekst ooit is uitgegeven door een 'literaire' uitgeverij (dus geen toneelboekjes van specifieke toneeluitgeverijen) of als tekstboekje van een professioneel gezelschap, dan kun je hier kijken of het nog ergens bij een Nederlands antiquariaat te vinden is. Bestellen kan direct via e-mail.

www.geocities.com/toitomagazine

“Op deze site is een aantal praktische artikelen over en voor het amateurtoneel bijeengebracht.” Bovendien kan je je hier aanmelden voor een discussielijst op het gebied van het amateurtoneel.

www.tin.nl

Website van het Theater Instituut Nederland. Hier vind je informatie over het instituut op het gebied van het theater in Nederland. Met informatie over hun museum, de kollektie, de bibliotheek, enz. Je kunt o.a. online zoeken naar boeken, recensies en niet-uitgegeven manuscripten.

www.abacon.com/brockett/links.html

Deze site hoort bij Oscar G. Brockett's 'History of the Theatre' en biedt een ongelofelijke hoeveelheid links naar andere websites op het gebied van theater (auteurs, geschiedenis, onderzoek, enz.)

www.moose.nl

Moose is een leuk, tikkeltje anarchistisch web-tijdschrift over theater in Nederland, met o.a. korte besprekingen van (professionele) voorstellingen en waarderingen van lezers, toeschouwers. Alles onder het motto: 'Alles over theater, iedereen over theater.'

www.theater.nl

Agenda's met Nederlandse (professionele) voorstellingen, theateradressen, interviews, recensies en nieuws. Ook kan men hier voor voorstellingen reserveren. De site wordt bijgehouden door 'On Stage', die ook zustersites hebben voor muziek en films.

www.zoveeltheater.nl

Een nieuwe site met veel verwijzingen naar andere sites waar je van alles vindt over het actuele (beroeps)toneelaanbod.

www.openluchtspel.nl (?)

Veel informatie over openluchtspelen, maar de site is nog in opbouw: (nog) lang niet alle openluchtspelen in Nederland melden hier hun voorstellingen aan.

[Kader 2]

[NVA - Nederlandse Vereniging voor het Amateurtoneel.

Ledenadministratie: Cees Remijn, Valeriaanstraat 13, 1562 RP Krommenie, Tel. (075)6409076.

E-mail: remijn@xs4all

Lidmaatschap: contributie _ 29,10 voor individuen en _ 72,20 voor verenigingen,. De contributie omvat de bibliotheek en het blad De Theater NV

Repertoire-advies: tel. (070)3603532]

[Kader 3]

[Uitgevers van toneel in Nederland:

- 'De Toneelcentrale', Kronkelbaan 42, 1657 LH Abbekerk. Tel. 0229-593188. Internet: www.toneelcentrale.nl. E-mail: mail@toneelcentrale.nl.

- 'Jongeneel', Postbus 69, 2800 AB Gouda. Tel. 0182-520750.

- 'Toneeluitgeverij Vink BV', Postbus 36, 1800 AA Alkmaar. Tel.: (072)5112407, internet: www.toneeluitgeverijvink.nl, e-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

- Uitgeverij Bredero

- 'International Theater & Film Books' - Leidseplein 26, 1017 PT Amsterdam. Tel.: 020-6226489. Internet: www.iftbooks.com. E-mail: itfbooks@euronet.nl.

-

]

NB

Adres Theaterinstituut nog invoegen, plus openingstijden, lidmaatschap e.d.